

**Naročnina**

Dnevna izdaja  
za državo SHS  
mesečno 25 Din  
polletno 150 Din  
celoletno 300 Din  
za inozemstvo  
mesečno 40 Din  
nedeljska izdaja  
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

# SLOVENE

**S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«**

**Cene oglasov**  
1 stolp, peti vrsta  
malih oglasov po 150  
in 2 D, večji oglaš  
nad 45 mm višine  
po 2 D, 50, veliki  
po 3 in 4 Din, v  
uredniškem delu  
vrstica po 10 Din  
p. Pri večjem c.  
naročilu popus.  
Izide ob 4 zjutraj  
razen ponedeljka in  
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III  
Rokopisi se ne vračajo, nebrankirana  
pisma se ne sprejemajo. Uredništva  
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

**Informativen list za slovenski narod**

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Cerkovni  
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.347  
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb  
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

**Velika žena**

Pred 500 leti je bila Francija na tem, da razpade. Državo je vladal sin norega očeta, sam slabiš in moralno manjvreden. Za oblast sta se prepirali dve veleplemiški rodovini, orleanska in burgonjska, po katerih so se delili ostali fevdalni imetelji dežele v dva sovražna tabora. Ljudstvo je bilo po krvavi razpravi plemičev z upornimi kmeti, tako zvano žakerijo, popolnoma oslabiljeno, mesta pa po nepretrgani državljanski vojski, roparskih najemnikov in kugah čisto upustošena. Skoro sto let pa je že trajala vojska z angleškimi kralji, ki so, izrabljajoč francoske homatije, hoteli celo Francijo, ki so jo bili skoro že polovico zasedli, izpremeniti v svojo posest. Dočim so bili Angleži, takrat gotovo najbolj bojevito, brezobzirno in vztrajno pleme v Evropi, ki pa je živelo naznotraj v primeroma velikih svoboščinah, nacionalno edini, je Francija predstavljala medseboj skoro čisto ločena naracija in pokrajine, burgonjsko, gaskonjsko, bretonsko, normansko, šampanjsko, anžujsko, pikardijsko, turensko, flandrijsko, provansalsko, navarsko itd. itd., s skrajno upadlim čuvstvom skupnosti. Živelo je skrito pač v ljudstvu, ki je želelo močne države in kraljevske oblasti proti samovolji plemstva, a se ni moglo in smelo ganiti.

Tedaj se je zgodilo, kar je v zgodovini krščanskega zapada brez primere. Pojavilo se je preprosto, nepismeno kmetstvo dekle, ki je, komaj 15 let staro, samozavestno izjavilo, da ima od Boga poslanstvo, da reši Francijo. Ivana Darc iz sela Domremya nikakor ni bilo pobožnjakinja v tem smislu, kakor si povprečni inteligent našega stoletja predstavlja srednjeveško vernega človeka. Slišala je pač tajnostne glasove in čutila mogočna notranja povelja, ki pa so se nanašala edino na njeno politično patriotično poslanstvo; čitala je misli drugih, napovedovala bodoče dogodke, brez dvoma v tem oziru izredna ženska, naj si že kdo to njeno jasnovidstvo razlaga, kakor hoče; toda boleštnega ni bilo na njej čisto nič. Bila je kljub svoji preprostosti silno duhovita in je francoskemu menihu, ki jo je v svojem dialektu rogajoče vprašal, v katerem jeziku da Bog z njo govori, odgovorila: »V boljši francoščini nego je vaš«. Imela je zelo velike, a čisto realne načrte, med drugim, kako bi se osvobodil zapad turškega navala. Ljubila je življenje in dan, preden so jo sežgali, je bolešno vzkliznila: »Gorje meni, kako je strašno pomisliti, da bo moje sveže, mlado telo, ki ni bilo nikdar oskrnjeno, sežgano v pepel!« Imela je neomejen vpliv in privlačno moč na ljudstvo, zakar so jo Angleži čisto odkritosrčno imeli za coprnico, ki je imela strahotne satanske moči. Živeča v vojaškem taboru sredi najbolj pokvarjenega elementa tistega časa, je ostala neomadeževana ko angeljski lik in uvedla disciplino, enotnost in moralno, kakršne ni mogel noben vojskovođa 15. stoletja. In posrečilo se ji je čudo, da je vsaj za odločilen čas navdušila največjega omahljivca, strahopetneža in dvoličnega, kralja Karola VII., ki sam ni imel nobene vere v ničesar in jo je pozneje podlo zapustil v nesreči, da bi jo bil lahko z enim diplomatskim korakom rešil.

Devica orleanska — tako jo je ljudstvo nazvalo — je rešila svojo domovino v popolni zavesti svoje naloge, v vojaškem oklepu na konju, kot poveljnica, ki je na čelu vojakov zavzemala mesta in oblegana osvobodila, po strateških pravilih, in ni vedela samo, da je rešila Karolu prestol, nego je hotela, da se njena domovina kot taka osvobodi za vedno tujega gospostva, da se zedini v eno samo Francijo in da postane mogočna: v njej se je zdravi ljudski domovinski čut zavestno posebil. Sama je čutila v Reimsu ob maziljenju kralja, da je s tem vstala Francija, da se je združil francoski narod, da je s tem izvršila svoje poslanstvo. Ta dan leta 1429. pomeni konec fevdalne, v sto drobcev med plemiče razkosane in z večno anarhijo boreče se Francije, začetek nove edinstvene Francije od Atlantika do reke Rene. Tako se je ustvarila moderna nacionalna francoska država po veri, geniju in idealizmu preprostega dekleta, se je otvorila v zgodovini nova doba.

Njena neomajna vera in nadčloveški značaj se je pa najslabše posvedočil, ko je več kot eno leto, od lastnih rojakov prodana Angležem za 10.000 zlatnikov, čepela v železni kletki z verigami na rokah in nogah v rouenski ječi ter so jo Angleži dan in noč mučili z vsemi peklenskimi sredstvi takratne justice. Njim je bila njihov največji sovražnik, dasi so šele 18 let po njeni smrti morali zapustiti za vedno francosko zemljo in se odpovedati svoji prvi in zadnji koloniji na kontinentu. Nobene muke in zvižajna vprašanja je niso mogla pravičiti do tega, da bi preklicala svoje višje poslanstvo in z goljufijo iz nje za hip izsiljeni podpis je takoj preklicala, ko je spoznala prevaro. Angleški sodniki so hoteli, da bi se sama priznala kot goljufivko ali ogoljufano, da bi se s tem kompromitirala in propadlo tudi njeno delo za osvoboditev domovine od njihovega jarma. Plameni so objeli devico, a ona,

**Navdušene ovacije kralju v Baranji****Kralj v razgovoru s kmeti**

Belgrad, 4. maja. (Tel. »Slov.«) Nj. Vel. kralj se že od predvčerajšnjem nahaja na svojem dvorcu v Belju. V teku včerajšnjega dne je potoval po Baranji. Nenaadni kraljevi obisk je po baranjskih vaseh izzval pri tamšnjem prebivalstvu veliko navdušenje. — Kmetje so za kraljevi prihod hitro zvedeli, zapustili so započeto poljsko delo in se zbirali

okoli avtomobila ter kralju prirejali spontane ovacije. Očividno zelo zadovoljen, je kralj prišel k skupini kmetov, s katerimi se je dalj časa razgovarjal in jih spraševal o poljskem delu, o letini in o razmerah, v katerih žive. O tem kraljevem zanimanju se zelo mnogo in z velikim veseljem govori v vsaki vaški hiši.

**Ministri odpotovali iz Belgrada****Ostal je le min. Mazuranić**

Belgrad, 4. maja. (Tel. »Slov.«) Tu ni bilo danes nobenih važnejših dogodkov, ker se večina ministrov nahaja izven prestolice.

Dopoldne je trgovinski minister obiskal kmetijskega ministra. Imela sta dolg razgovor o načinu podpisovanja delnic privilegirane agrarne banke. Minister Frangeš bo jutri odpotoval v Južno Srbijo.

Predsednik vlade se je odpeljal v Belje, da poroča kralju o tekočih zadevah. Iz Belja se je podal v Vrnjačko banjo, kjer ostane do torka.

Vojni minister, general Hadžić je odpotoval v Skoplje, minister Kumanudi pa v Bitolj. Finančni minister dr. Šverljuga je zvečer odšel v Semmering v Avstrijo. Minister Srskić se od pred včerajšnjim nahaja v Sarajevu. Dr. Drinković se bo najbrž podal v Split, tako da bo od prečanskih ministrov ostal v Belgradu samo dr. Mažuranić.

Zabeležiti bi bilo, da je bivši minister dr. Ninko Perić obiskal ministra Uzunovića v njegovem kabinetu. Imela sta dolg razgovor.

**Nova avstrijska vlada prevzela posle**

**Izvoljena z 89 proti 59 glasovi -- Dr. Seipel častita kot prvi Zapisega nove vlade -- V torek predloži vlada svoj delovni program**

Dunaj, 4. maja. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne je bila izvoljena nova avstrijska zvezna vlada z 89 meščanskimi glasovi proti 59 glasovom socialnih demokratov. Pri volitvi je manjkalo 5 meščanskih in 12 socialno-demokratskih poslancev.

Na vprašanje predsednika Gürtlerja, ali poslanec Streeruwitz sprejme izvolitev, je Streeruwitz z odobravanjem krščanskih socialistov, velenemcev in Landbunda odgovoril za se in za svoje ministre, da sprejme izvolitev. Kot prvi je stopil potem k Streeruwitzu dr. Seipel in mu čestil k izvolitvi.

V torek bo novi zvezni kancler predložil parlamentu vladni program, nakar se bo začela debata. Po izvolitvi se je dr. Seipel na zadnjem ministrskem svetu poslovil od svojih dosedanjih tovarišev. Sedaj bo nastopil zasluženi večtedenski dopust, glede katerega se pa še ni končno odločil, kako ga bo porabil. Namerava potovati po Jadranskem morju do Grčije, ali pa iti v Karlove vari in po povratku zopet prevzeti naseščeno krščansko-socialno stranke, ki jo je v času svojega kanclerovanja prepustil poslancu dr. Finku.

Novi zvezni kancler Streeruwitz je takoj po izvolitvi prisegel v roke zveznega predsednika

Miklasa. Pri tem je zvezni predsednik Miklas imel nagovor na zveznega kanclerja, v katerem je naglašal veliko dedščino po dr. Seiplu, katero je treba varovati in hraniti.

Ko se je dr. Seipel poslavljaval od uradništva svojega kabineta in zunanega ministrstva, se je generalni tajnik zahvalil dr. Seiplu v imenu uradništva, ki zna posebno ceniti, koliko nalog je bilo rešiti od časa inflacije pa do časa, da je Avstrija zopet dosegla svoj ugled. Dr. Seipel je odgovoril, da so morali uradniki molče prenašati razne kritike nasprotnikov, dasi so v visoki meri vršili svojo dolžnost, kar jim drage volje priznava. Vesel je, da more prepustiti urad svojemu prijatelju Streeruwitzu, ker bo pri njem v najboljših rokah. Nato je novi kancler Streeruwitz obljubil, da bo vodil notranje in zunanje posle Avstrije v duhu pomirjenja.

Opazil se je članek v krščansko-socialnem listu »Neuigkeitsweltblatt«, v katerem se novi vladi prerokuje kratka doba, ker se je tekem krize pokazalo, da so razlike v mišljenju med meščanskimi strankami tako velike, da ni lahko govoriti o kaki dolgi dobi te koalicije. Predvsem pa je treba izkoristiti s smotrenim delom pripravljeno za sodelovanje, ki so jo obljubili socialni demokrati.

**Zadnji odmevi komunističnega puča v Berlinu**

**Zopet 5 oseb ubitih -- Prvomajniška bilanca v Nemčiji: 21 mrtvih in 115 težko ranjenih**

Berlin, 4. maja. (Tel. »Slov.«) Dosedanja bilanca uličnih bojev v Berlinu od 1. do 4. maja izkazuje 21 mrtvecev in okoli 115 težko ranjenih, med katerimi ni nobenih policijskih uradnikov. Števila lahko ranjenih ni mogoče ugotoviti, ker se ranjenci ne javljajo.

V pretekli noči so se ob 23. uri na novo začeli ulični boji v Neuköllnu. Na cesti je obležalo 5 mrtvih in več težko in lažje ranjenih oseb. Policija pa je povsod obvladala položaj in zjutraj je bil vzpostavljen mir. Davi je bil v mestnih okrajih, v katerih so se vršili boji, vzpostavljen promet pešcev v omejenem obsegu, promet z vozovi in z bicikli pa je ostal še nadalje prepovedan. Nočni boji so pustili na cestah in hišah vidne sledove. Na zidovih je opaziti učinke strelav, mnogo šip je razbitih in na cesti se poznajo sledovi krvi. V bo-

jih v zadnji noči je postal smrtna žrtev tudi 46 letni avstralski častnik Mackay, berlinski dopisnik avstralskega lista »Waithara Daily News«. Policija ga je izrečno svarila, naj ne hodi v bližino bojev, toda on svarila ni smatral za resnega. Strel v nogo je dobil tudi urednik »Vossische Zeitung« Pavel Weymar. Skupno je bilo včeraj ranjenih okoli 35 oseb, med njimi več težko. Podnevi je policija omilila odredbe glede cestnega prometa, toda ponoči bodo te odredbe ostale še dalje v veljavi. Na merodajnih mestih se smatra, da bo izjemno stanje trajalo tudi še preko nedelje. Novo nevarnost za mir tvori komunistično hujskanje k stavki. Danes so ustavili delo delavci pri nekaterih novih zgradbah.

Hamburg, 4. maja. (Tel. »Slov.«) Radi krvavih dogodkov v Berlinu je hamburški senat

prepovedal veliko mednarodno zborovanje rdečih frontnih bojnikov, ki je sklicano za binkošne praznike. Zborovanja bi se imelo udeležiti več kot sto domačih in inozemskih zvez frontnih bojnikov.

Pariz, 4. maja. (Tel. »Slov.«) Na protest francoske lige za človeška prava proti aretacijam pri proslavi 1. maja v Parizu, se je francoski notranji minister Tardieu skliceval na dogodke v Berlinu, trdeč, da so francoski komunisti ravno tako nameravali kaliti mir, kakor v Berlinu.

Berlin, 4. maja. (Tel. »Slov.«) Kakor se doznava na merodajnih mestih, ni do 19 ure zvečer bilo v zaprtih okrajih Berlina nobenega streljanja. Policija je dobila nalog, da ublaži svoje ukrepe. Dalje so policijski uradniki dobili naročilo, da smejo strelno orožje rabiti šele takrat, če je oseba, ki strelja na policijo, vidna. S tem odpade posebno stroga odredba, ki je določala, da policija sme streljati v okna, če sploh pade kak strel. Tudi se je omilila določba, da policija ne bo nastopala takoj, če se sestane na cesti več oseb. Pač pa se bodo v nedeljo zopet poostrele vse policijske odredbe.

Berlin, 4. maja. (Tel. »Slov.«) Ob 9 zvečer je policija zopet začela z žarometi razsvetljevati vrste hiš v Neuköllnu. Pred glavnim stanom policije čakata na razpolago dva oklopna avtomobila. Ob 9 je policija začela izpraznjevati ulice v tem delu mesta. Bila sta oddana dva slepa strela, ki sta bila prva dva strela današnjega dne. Policija ima vtis, da bo današnja noč mirna.

**Seja jugoslovanske akademije v Zagrebu**

Zagreb, 4. maja. (Tel. »Slov.«) Snoči se je vršila seja štirih odborov Jugoslovanske akademije. Tajniki so podali poročila o materijalnem stanju akademije, o njenem delovanju in o načrtih v bodoče. Gospodarski tajnik dr. Valentin Vouk je poročal, da bo akademija ponovno nadaljevala izdajanje znanstvenih del, s čemer je morala prenehati radi pomanjkanja denarnih sredstev. Ponovno se bo izdajal Codex diplomaticus. Prav tako se namerava nadaljevanje izdajanja knjižnice za izobraženejšo sloje, v kateri bi se obravnavala posamezna vprašanja iz kulturnega življenja.

Danes popoldne se je vršila slovesna seja, na kateri je prvi govoril pokrovitelj, nadškof dr. Bauer. V svojem govoru se je bavil z usodnimi posledicami za družbo, če bi zapustila pota dobrega, lepega in resnice. Po njegovem govoru je dr. Božidar Širola, hrvatski glasbenik, razpravljaval o glasbeni folklori. Ju tri priredi pokrovitelj v svojem dvorcu svečano kosilo.

**Jubilejne znamke v čast padlim vojakom**

Belgrad, 4. maja. (Tel. »Slov.«) Da bi se omogočila ureditev našega vojaškega pokopališča v Parizu in postavitve spomenika našim padlim vojakom v Franciji, bo Društvo rezervnih častnikov izdalo v kratkem jubilejne znamke. Kakor je ministrski svet odobril, bodo imele znamke troje vrednosti: 50 par, 1 Din, 3 Din. V skupni vrednosti 4 milijone Din. Znamke se bodo prodajale 50 parske po 1 Din, dinarske po 2 Din, tridinarske po 4 Din. Ta nadvrednost bo na znamkah natisnjena v korist rezervnih častnikov, oziroma za zgraditev spomenika v Parizu. Društvo rez. častnikov bo na ta način dobilo okrog 3 milijone Din, kar bo dovolj za ureditev vojaškega pokopališča v Parizu.

**Kongres mednarodne zveze bojnikov bo v Belgradu**

Belgrad, 4. maja. (Tel. »Slov.«) V Belgradu se vrši 1. septembra kongres mednarodne zveze bivših vojakov. Na kongresu bo zastopanih devet zaveznih držav s 150 delegati.

**Zagrebske vesti**

Veliki župan zagrebske oblasti dr. Milan Zoričić je danes nastopil dopust, ki bo le kratek. Nato prevzame zopet svoje posle. Vsi glasovi, ki so se v zadnjem času pojavili v Zagrebu, da bi imel dr. Zoričić zapustiti svoje mesto, so brez podlage.

Seja poslovnega odbora zveze jugoslovanskih mest se bo vršila dne 11. maja v Zagrebu. Na dnevnem redu je izvolitev predsednika in dveh podpredsednikov, nato razprava o gospodarskem problemu mest.

## Nova avstrijska vlada

Ena najdaljših in najbolj zanimivih, pa tudi najbolj težkih vladnih kriz je rešena. Ne bo odveč, če ob priliki nastopa nove vlade g. Streeruwitza pogledamo na razvoj dogodkov tekom te krize.

3. aprila — torej ravno pred enim mesecem — je dr. Seipel podal ostavko, ki je iznenadila vso javnost. Ostavka ni bila posledica kakšnega poraza vlade ali zmage opozicije, niti morda nesoglasja v vladni koaliciji; podana je bila samo zato, da se opoziciji odvzamejo izgovori, češ, da bi se o perečem problemu zaščite najemnikov pogajala z vsakim, samo ne z dr. Seipлом. Opozicija je postavila geslo: »Druge osebe — druge metode.« Dr. Seipel je nato odgovoril: »Izvolite — jaz nisem zapreka!«

Socialistična opozicija je vsled svoje trdovratnosti, da se v zaščiti najemnikov ne sme spremeniti nobena odredba, zašla v slepo ulico. Iz nje ni bilo izhoda, radi strankarskega prestiža pa se socialisti niso mogli udati. Njihovo geslo proti osebi dr. Seipla je bila za lase privlečena preteza, da zakrijejo svojo zadrego. Iz stvarnih in državnih interesov se je dr. Seipel umaknil in s tem dal socialistom možnost, da se rešijo iz neugodnega položaja.

S tem pa postane jasno, zakaj se je v krizi pričelo najprej s pogajanjem o stvarnih zadevah in šele prav ob koncu o osebnih vprašanjih.

Med stvarnimi zadevami je na čelu vprašanje zaščite najemnikov, ki je tekom časa postalo najtežji državni problem. Pogajanja med zastopniki koaliranih strank in zastopniki socialdemokratov v tem vprašanju so privlela po dolgem času do rezultata, da so socialisti odstopili od svojega ekskluzivističnega stališča in priznali, da se mora »brezplačnemu stanovanju« v hišah, ki so podvržene stanovanju, zaščititi, napraviti konec. Ko pa so se pričeli pogajati o višini poviška najemnine, so se pogajanja razbila. Stranke vladne koalicije so od svoje prvotne zahteve, da naj se temeljna najemнина zviša 6000 krat, popustile na 3000 kratno zvišanje, socialisti pa so pristali na 2700 kratno. Razlika je bila torej malenkostna, zato se niso razbila pogajanja na teh številkah, marveč na tem, ker so meščanske stranke stale na stališču, da bi ta sporazum v številkah značil samo začetek postopnega povišanja, socialisti pa so smatrali, da je to zvišanje definitivno. Vsled tega so se 16. aprila razbila pogajanja.

Ze par dni nato pa so se zopet pričeli razgovori in nato pogajanja. Ker socialdemokrati radi predstojajočih občinskih volitev in volitev za parlament, ki se bodo morale vršiti 1931, niso popustili, da ne bi izgubili priljubljenega »šlagerja«, so popustile meščanske stranke. Prišlo je do kompromisa, da se temeljna najemнина zviša postopoma do leta 1931. na 2700 kratno višino, nakar se bo znova pričelo reševati to pereče vprašanje. S tem kompromisom je bila zaključena etapa stvarnih pogajanj in se je nato prešlo na osebna.

Dočim so bila stvarna vprašanja predmet pogajanj med vsemi strankami, so bila osebna notranja zadeva strank večine, v prvi vrsti krščanskih socialistov. Kandidacijo dr. Seipla bi gotovo sprejele vse stranke večine. Na njo pa ni bilo misliti, kajti njegov odstop ni bil samo taktičen maneuver. Dr. Seipel se niti pogajanj ni udeleževal niti ni na potek vplival.

V reševanju osebnih vprašanj je imela krščansko-socialna stranka zelo težavno stališče, prvič radi tega, ker je morala spraviti v sklad želje posameznih struk, meščanske in delavske, mestne in podeželske in pa ker se je morala ozirati tudi na občutljivost zaveznikov strank Velenemcev in landbundovcev.

Prvi njen kandidat za kanclerja dr. Ender je odklonil radi boleznih svoje soproge. Drugi kandidat dr. Mittelberger ni bil simpatično sprejet od Landbunda, ki je s svojim vetom hotel svojim volivcem dokazati kako važno ulogo igra kljub svojim 10 poslancem. Tudi tu so krščanski socialisti popustili in tako so se stranke večine mogle zediniti šele na tretjega kandidata dr. Streeruwitza, v politiki razmeroma mladega človeka, zato pa tembolj izkušenega narodnega gospodarja.

Poleg kanclerja vstopijo še nekateri novi ministri: finančni dr. Mittelberger, poljedelski Födermayr, prosvetni dr. Czermak; Landbund pa je delegiral za podkanclerja znanega Šumija iz Koroške. Kljub tem novim ljudem pa bo ostala politika nove avstrijske vlade v glavnem nespremenjena.

### ZALOSTNA USODA SLOVENSkih DEKLET

Zagreb, 4. maja. (Tel. »Slov.«) Kakor navadno vsako leto v maju, tako je tudi letos zavlada v Zagrebu manj samoumorov. V teku poslednjih 24 ur so štiri ženske poskusile samomor. Na srečo se je samomorilni poskus posrečil samo eni. Po poklicu je ena gospodinja, druga trgovka, tretja služkinja. Za četrto, ki se je umorila, se identiteta ni mogla ugotoviti. Stara je okoli 60 let.

Ti številni samomorci so, kot se naglašja, posledica nesrečnih obiteljskih in socialnih razmer v Zagrebu ter vseljevanja tujih elementov, ki se v Zagrebu ne morejo znajti. Zanimivo je, da nobena od samomorilk ni iz Zagreba. Zal je med samomorkami veliko številno slovenskih deklet, ki pridejo v Zagreb za službo. V svojih nadah se pa prevarajo ter skušajo napraviti konec svojemu življenju.

## Franc.-ameriški razorožitreni predlog sprejet

Proti glasovali le Rusija in Kitajska, Nemčija se vrdržala glasovanja

Zeneva, 4. maja. (Tel. »Slov.«) Razorožitvena komisija je danes z 22 glasovi proti glasu Rusije in Kitajske sprejela francosko-ameriški predlog, ki ugotavlja, da je komisija izločila sistem direktne omejitve vojnega materiala, ki je v službi in v skladiščih, in da sistem indirektno omejitve vojnega materiala potom omejitve izdatkov ne more doseči splošnega pristanka. Nemčija se glasovanja ni udeležila. Omejitve in zmanjšanje vojnega materiala je torej treba iskati potom publicitete izdatkov, kar tvori posebno poglavje v načrtu konvencije, o katerem je treba še razpravljati.

Grof Bernadot je govoril nato o dosedanjih uspehih komisije. Priznava sicer, da je videti v komisiji razveseljive začetke glede pomorske razorožitve, ker se opaža, da se uveljavljajo načela občutne redukcije vsega oboroževanja na morju. Na posvetovanjih o razorožitvi na suhem pa so se v zadnjih dneh izpustili bistveni faktorji, ki v konvenciji ne bi smeli manjkati. Komisija je glede razorožitve na suhem izgubila izpred oči svoje naloge. Nemčija je nedvomno pokazala, da ne bi mogla sprejeti rešitve, če se ne bi vpoštevali vsi faktorji oboroževanja in če se ne bi vsaj kot prva etapa občutno zmanjšalo sedanje prekomerno oboroževanje. To ne bi odgovarjalo temeljni misli pakta Društva narodov. Zato

mora prepustiti popolno odgovornost večini komisije, da se razorožitvena konferenca pripravi na tak način.

Ker bo prišlo do končne odločitve šele na razorožitveni konferenci, se sedanje postopanje večine glede razorožitve na suhem ne more smatrati za zadnjo besedo vlad. Zato naj vlade do sestanka konference dajo svojim delegacijam navodila za resnično zmanjšanje oboroževanja. Predsednik Politis je izjavil, da je ta ocena delovanja komisije prezgodnja.

New York, 4. maja. (Tel. »Slov.«) Interpretacije Gibsonovega stališča glede vprašanja vojnih rezerv v Evropi je dala Hooverju povod, da je poslal Gibsonu instrukcije, naj se v bodoče ne udeležuje razprav o tem vprašanju. Ameriška vlada smatra vojaške sile drugih držav za veliko premočno, noče se pa spuščati v tehnične razprave pro in contra, ker bi celo pri najboljšežnejši redukciji ostale evropske vojske še vedno mnogo močnejše, kakor ameriška. Interesi Amerike se koncentrirajo na razorožitev na morju. Amerika zahteva pogodbo o resnični redukciji, ne pa take, ki bi dovolila kaki pomorski državi, da se sme do neke maksimalne meje še oboroževati. Navzlic svojem sedanjemu neugodnemu presojanju položaja v Zenevi pa je Amerika povsem optimistična.

## Pred sporazumom v reparacijskem vprašanju

Pariz, 4. maja. (Tel. »Slov.«) Na konferenci strokovnjakov bo najpозnejše v ponedeljek ali torek prišlo do odločitve. Po ameriškem prizadevanju in radi nemških koncesij se je diferenca v številkah bistveno zmanjšala. Nemška delegacija je izjavila, da je pripravljena pristati z gotovimi pridržki na ameriške kompromisne predloge. Francozi pa se še niso mogli odločiti, da bi končnoveljavno opustili številke memoranda upniških držav. Francija in Belgija sta že izolirani, kakor piše »Intransigent«, ker je tudi že Anglija v načelu pristala na ameriški predlog.

Pariz, 4. maja. (Tel. »Slov.«) »Echo de Paris« poroča, da je v dolgi pogajanjih med

Owen Youngom in hamburškim bankirjem Melhiorjem prišlo do sporazuma glede 37 anuitet, ki bi znašale povprečno na leto 2 milijardi. Točno določenih je bilo samo prvih 15 anuitet. Začele bi se z 1.75 milijarde in rastle do 2 milijard, tako da bi za prvih 15 let znašale povprečno 1.9 milijarde. Končne anuitete od 37. do 38. leta pa bi se plačevale iz čistega dobička reparacijske banke. Kakor poroča »Petit Parisien«, se Owen Young z vsemi silami bori za tak sporazum. »Matin« poroča, da se še vedno ne sme prehitro pričakovati ugodnega rezultata, dasi sedaj znaša diferenca samo malo milijonov.

## Komunistični nemiri tudi v Bombayu

London, 4. maja. (Tel. »Slov.«) Včeraj so bili v Bombayu zopet veliki nemiri, pri katerih je morala nastopiti policija, ki je rabila strelno orožje. V spopadih je bilo 6 oseb ubitih, 60 pa ranjenih. Položaj je zelo resen. — Vlada je odredila, da se pošljejo v mesto no-

ve vojaške sile, posebno v industrijske dele mesta.

Dasi so bile policijske in vojaške čete ojačene, je danes dopoldne zopet prišlo do nemirov v Bombayu, pri katerih je bilo sedem oseb ubitih in 90 ranjenih. Policija je morala opetovano rabiti strelno orožje.

### Komunisti rogovili tudi v Pragi

Praga, 4. maja. (Tel. »Slov.«) Danes zvečer je bil v praškem predmestju shod komunistične stranke, na katerem se je govorilo o berlinskih dogodkih. Po shodu je odšlo okoli 200 komunistov pred poslopje socialno-demokratske lista »Pravo Lidu«, v katero so hoteli vdreti. Policija jih je pozvala, naj se razidejo, komunisti pa so se uprli, radi česar je prišlo do spopada in so stražniki v izdatni meri rabili svoje gumijevke. Komunisti so zbežali, pri tem pa razdeljevali letake, s katerimi vabijo na demonstracije v nedeljo in ponedeljek.

### Angleška trgovina v največjem blagostanju

London, 4. maja. (Tel. »Slov.«) Ministrski predsednik Baldwin je izdal danes »poslanico na angleški narod«, v kateri izjavlja, da je konservativna vlada izpolnila vse obljube, ki jih je dala leta 1924. Angleška trgovina je v tolikem blagostanju, kakor še nikoli po vojni. Svari pred tem, da bi se v času, v katerem je bil v industriji sklenjen mir, pomagalo k vladni delavski stranki, ki zasleduje velik del politike razrednega boja. Tudi se ne sme zaupati liberalcem, ki so si hoteli zagotoviti podporo volivcev z navideznim pobijanjem brezposelnosti, kar so celo nekateri liberalci sami smatrali za neizvršljivo.

### Poljsko-romunsko prijateljstvo

Bukarešt, 4. maja. (Tel. »Slov.«) V zunanjem ministrstvu so bili sprejeti danes častniki, katerim je izjavil generalni tajnik Gasencu, da obisk poljskega zunanjega ministra ne bo samo vrščilo svojačasnega obiska Mironesca v Varšavi, temveč da ima tudi namen, obravnavati in rešiti tudi politična in gospodarska vprašanja, ki interresirajo obe državi. Zaleski bo predsedoval prvi seji romunsko-poljske gospodarske delegacije.

### Ciganski boj

Bukarešt, 4. maja. (Tel. »Slov.«) V King-polungu je prišlo včeraj popoldne do krvavega boja med dvema ciganskima taboriščema. Dva mlada cigana sta se potegovala za lepo cigansko dekle, pri čemer sta se sprla in spopadla. V boj so posegli cigani obeh taborišč z noži, sekirami in koli. V boju je bil 1 cigan ubit, 8 težko, 15 pa lahko ranjenih.

## Belgrajske vesti

Belgrad, 4. maja.

Princ Pavle, princeznja Olga in princ Aleksander so se danes vrnili iz Bukarešte, kjer so bili gostje bucareškega dvora.

Novo imenovani dubrovniški škof dr. Iv. Carevič je iz Belgrada odpotoval v Zagreb.

Komisija za ureditev notranje uprave je izdelala uredbo o notranji ureditvi države in jo predložila predsedniku vlade. Verjetno je, da pride uredba pred VZS.

Napredovanja. Na srednji tehnični šoli v Ljubljani so napredovali za eno skupino: Alojz Sodnik, Stane Premelj, Rudolf Treo, Leon Novak. Pri velikem županu ljubljanske oblasti je za eno skupino napredoval Rudolf Badjura. Enako je napredovala Elica Podobnik, učiteljica na šoli za žensko obrt.

Lokalni vlak Belgrad—Niš je snoči povozil 56 letno staro Marijo Aristanovič. Preiskava je dognala, da se je starica v samomorilnem namenu vrgla pod vlak.

Dva konja, vprežena v voz, je povozil vlak med postajama Kara Vukov in Buškojevo soto. Konja sta se namreč splašila in zdivjala. Obstala sta tik pred lokomotivo, ki ju je povozila. Kočijaž in dve osebi na vozu so ostali nepoškodovani.

### Koncert Glasbene Matice

V petek dne 3. maja je bil v Unioinu izredno dobro obiskan koncert pevskega zbora Glasbene Matice. Sodelovala sta operna pevca gg. Banovec in Grba, operni orkester, pomnožen s člani orkestralnega društva in konservatoristi. Dirigiral je koncert ravnatelj opere g. Polić.

Koncert nam je nudil tri izbrana vokalno-instrumentalna dela iz novejših dobe slovensko-hrvatskega glasbenega razvoja. Lajovčev Psalm 41 in 42 za tenor, zbor in orkester je monumentalno zgrajeno delo, manj religiozno-duhovnega značaja in bolj s čustvom opojenega romantičnega hrepenenja. Formalno gre za harmoniko, v katero se vpletajo posamezni linearni otoki (kanon, fuga). Lajovic-romantik je s tem delom nekako plačal svoj tribut ekspresionističnim časovnim težnjam leta 1922. G. Polić je svojo nalogo rešil v smeri povdanka zunanje, čistoglasbene strani skladbe, dasi je težje dela, se mi zdi, v njegovih čustvenih vrednotah (pred leti je to delo pravilno podal g. Štrifof). Skrbel je za kontrast in zvono plat — želel bi mu one naturne vokalne prakse z zborom, ki odlikuje g. Hubada. — Baranovičev ciklus Z mojih bregov, tri pesmi za bariton in orkester, je bila res sodobna skladba. Pevac je pel svoj deklamatorni, a rahlo idealistični part nad prozorno linearno spremljavo orkestra, ki je često pokazal šolo Stravinskoga, zlasti z ostinati. Pesmi so bile resnične, neafektirano občutene, sodobne, glasba prav tako. Pisec je imel od te skladbe zase največ. — Gotoveva suita Dubravka je pomembno delo hrvatske moderne. Gotovec je človek glasbenega esprita, virtuoz orkestrske obdelave in moderno občuteno zorsko petje. Linija mu je v krvi, kakor vzhodnjakom sploh, vendar, pri vsem spoštovanju, ki ga imam do Gotovevega umetniškega dela, upam, da bo sčasoma opustil folklor v tej obliči. — Sodobnost čuti kolektivistično; orienalizem občutimo mi zapadnjaki kot eksotičen dražljaj v smislu impresionizma. Tudi se je, mislim, nacionalizem v umetnosti danes že preživel.

G. Banovec menda ni bil čisto siren, pel je lepo, a brez globlje izraznosti, g. Grba pa je Baranoviča podal z vzorno formo in globoko izraznostjo, z inteligenco, ki je redka.

Hvaležni smo Matici in g. Poliću za ta koncert; naj bi ta orkester postal naš stalen koncertni faktor, da ne bi bili odvisni od slučajev v naših sezonah, ki so čedalje bolj suhe! — V.

★ Premestitve v poštne službi. Premestjeni so: pb. ur. 11-2 Emilija Gasperinova iz Višnje gore na Viš, Roža Suenova iz Loč pri Poljanah na gl. pošto v Mariboru; Albina Tavčarjeva iz St. Jerneja v Novo mesto in Lovro Petovar iz Ivanjke v Ljutomer; zvan. 1. skup.: na ljubljansko glavno pošto: Fr. Erčulj iz Vidma (Dobrepolje), Jurij Palčič z Rakeka, Fr. Jamšek iz Moravč, Fr. Hauptman iz Stične in Marko Gutman iz Toplice pri Novem mestu; Avg. Vogelari od Zg. Sv. Kungote na mariborsko kolodvorsko pošto, Mihael Peternel iz Gorenje vasi v Ziri, Fr. Šostarič iz Juršincev v Ptuj, Fr. Gumzel iz Loč pri Poljanah v Poljčane, Joško Kapel iz Mislinj v Celje, Rud. Uhl iz Podplate na ljubljansko kolodvorsko pošto, Iv. Jelen od Sv. Petra v Sav. dolini v Celje, Fr. Sijaneč od Sv. Jurija ob Ščavnici v Križevce pri Ljutomeru in K. Fras iz Hoč na mariborsko glavno pošto; zvan. 2. skup.: Ant. Perušek iz Štor v Sevnico; od Zg. Sv. Kungote: Al. Gamser v Mursko Soboto in Rok Kajba v Muto; Mat. Miklašič od Sv. Tomaža pri Ormožu v Ljutomer, Iv. Finžgar iz Podnarta na ljubljansko kolodvorsko pošto; na glavno pošto v Mariboru: Martin Bezjak iz Slov. Bistrice, Fr. Stern iz Račjega pa Fr. Fras in Ant. Kolnik iz Studencev pri Mariboru; Fr. Kus iz Studencev pri Ljubljani v Hrastnik, Joško Zluter iz Štor v Celje, Jože Lavrenčič od Sv. Petra v Sav. dolini v Krško, Simon Golinar od Sv. Jurija ob Ščavnici v Beltince in Simon Polajnar od Sv. Lovrenca na Pohorju na mariborsko kolodvorsko pošto; zvan. 3. skup.: Ant. Potočnik iz Ljutomera v Cankovo, Fr. Pušnik od Sv. Pavla pri Preboldu v Slov. Bistrico; Martin Bar iz Ivanjke v Matevž Lovrenčič iz Polzele, obo v Metliko; Jak. Pintar iz Velike Nedelje in Jože Geiser iz Hoč, obo na glavno pošto v Mariboru; iz Ljubljane: Katarina Butalova v Cernomelj, Frančiška Sarbova v Gornji grad, Vida Stadlerjeva in Jožica Jagrova, obo v Celje; služitelji 1. skup.: Fr. Goja iz Zelezitkov v Skofjo Loko, Fr. Gutman iz Toplice pri Novem mestu na ljubljansko glavno pošto, Al. Eših iz Loke pri Zidanem mostu v Zidani most in Fr. Osredkar iz Gorenje vasi na Jesenice na Gor.; sluč. 2. skup.: Jože Zakrajšek iz Nove vasi pri Rakeku na Rakek, Mat. Kovšak iz Ljubna v Celje, Iv. Kordiš iz Loškega potoka v Kečevje, Fr. Peterman iz Gorja pri Bledu na Jesenice na Gor., Ant. Zupančič iz Višnje gore na ljubljansko glavno pošto in Valentin Zandar iz Lukovice na ljubljansko kolodvorsko pošto; pog. poštarica Ivana Hošvarjeva iz Gomilkega k Sv. Petru v Sav. dolini in Jožefa Gregorčičeva iz Velike Loke v Hoče.

### Izpopoln te zbirko svojih kravat

in samoveznic. Sežite po bogati izbiri najmodernejših kravat in modnih potrebščin pri trdkri DRAGO SCHWAB, Ljubljana

### Grandi v Budimpešti

Budimpešta, 4. maja. (Tel. »Slov.«) Italijanski državni podtajnik Grandi se je danes z avtomobilom odpeljal v Ostrogon, kjer je sedež madjarskega nadškofa-primasa. Sprejeli so ga zelo slovesno in zvečer priredili večerjo.

### Drobne vesti

London, 4. maja. (Tel. »Slov.«) »Times« poroča, da je komisija trojice v Društvu narodov proučila obsežni material glede narodnih manjšin in svoje delo končala. Njeno poročilo se bo predložilo Svetu Društva narodov.

London, 4. maja. (Tel. »Slov.«) Reuter poroča, da je včeraj v Turkmenistanu potres porušil dve mesti. Popolnoma razdejanih je sto hiš. 1 oseba je bila ubita, 26 pa ranjenih.

Praga, 4. maja. (Tel. »Slov.«) Pri vajah rezervne častniške šole v metanju ročnih granat je vsled neprevidnosti nekega častniškega aspiranta eksplodirala ročna granata, pri čemer je bilo ranjenih šest častnikov. Javnosti se ta nesreča ni sporočila.

### Izlet Jadranske Straže v Grčijo

Belgrad, 4. maja. (Tel. »Slov.«) Snoči je v Solun prispel poseben vlak z izletniki Jadranske straže. Na solunskem kolodvoru so bili zelo priščno sprejeti. Pozdravili jih je jugoslovanski konzul, zastopniki jugoslovanske kolonije, grški generalni guverner v Solunu in člani grško-jugoslovanske lige. Predsednik lige je v pozdravnem govoru naglasil, da so grško-jugoslovanski odnosi najprišrenejši in da se bodo te vezi v spoznavanju obeh držav le še bolj utrdile. Predsednik Jadranske straže Božidarevič je na pozdrav odgovoril, da so prišli jugoslovanski izletniki s polnim srcem simpatij za Grčijo, s katero želimo živeti v bratskem prijateljstvu. Izletniki so si ogledali Solun. Nato so odpotovali v Atene, kjer so bili nič manj priščno pozdravljeni. Na kolodvoru so jih pozdravili jugoslovanski poslanik Tiča Popović, zastopnik grškega zunanjega ministra, zastopnik mestne občine atenske, zastopnik grško-jugoslovanske lige ter veliko število občinstva. Slišali so se klici: »Živela Jugoslavija!«